

Identificació d'esdeveniments socials i psicosocials adversos a l'alta hospitalària

Mercè Yuguero i Miryam Latorre
Institut Guttmann

I Sessió Tècnica “Benchmarking en Innovació”. CTA de Treball Social
La Unió
17 d'octubre del 2013

INSTITUT GUTTMANN

Hospital de neurorehabilitació (Badalona).

Persones amb discapacitat d'origen neurològic (lesió medul·lar i DCA). Àmbit estatal.

Entitat privada sense afany de lucre, integrada en el Sistema Nacional de Salut.

Hospital de referència pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Designat com a CSUR pel Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad en atenció “al lesionat medul·lar complex”.

JUSTIFICACIÓ

- Cada any, més de 2.500 nous casos de TCE en Espanya i unes 125.000 persones pateixen un ictus (9'3% són menors de 55 anys).
- Aquestes lesions impliquen dèficits físics, cognitius i de conducta-emoció.
- Manca de literatura sobre esdeveniments socials i/o psicosocials adversos. (caràcter innovador).
- Millorar el procediment d'acompanyament en la preparació de l'alta hospitalària a partir de la visió dels propis actors (familiars cuidadors). Metodologia qualitativa.
- *“Laboratori de mesures potenciadores de l'autonomia, satisfacció personal i qualitat de vida de les persones amb lesió medul·lar o dany cerebral adquirit”.*

“Les famílies necessiten atenció, educació, orientació i suport si tenen que sobreviure, reagrupar i reconstruir les seves vides. No hi ha manera normal de respondre a la lesió cerebral” (T. Powell, 1994)

Metodologia

Participants:

Persones (10) que realitzen tasques com a cuidadors principals dels seus familiars directes (persones amb seqüeles de DCA), els quals han cursat alta –hospitalària o definitiva- de l'Institut Guttmann en el període d'un mes, després de realitzar tractament neurorehabilitador per primer cop.

“La vida, evidentment, canvia per a tots els que estan al seu costat en aquests moments” (marit)

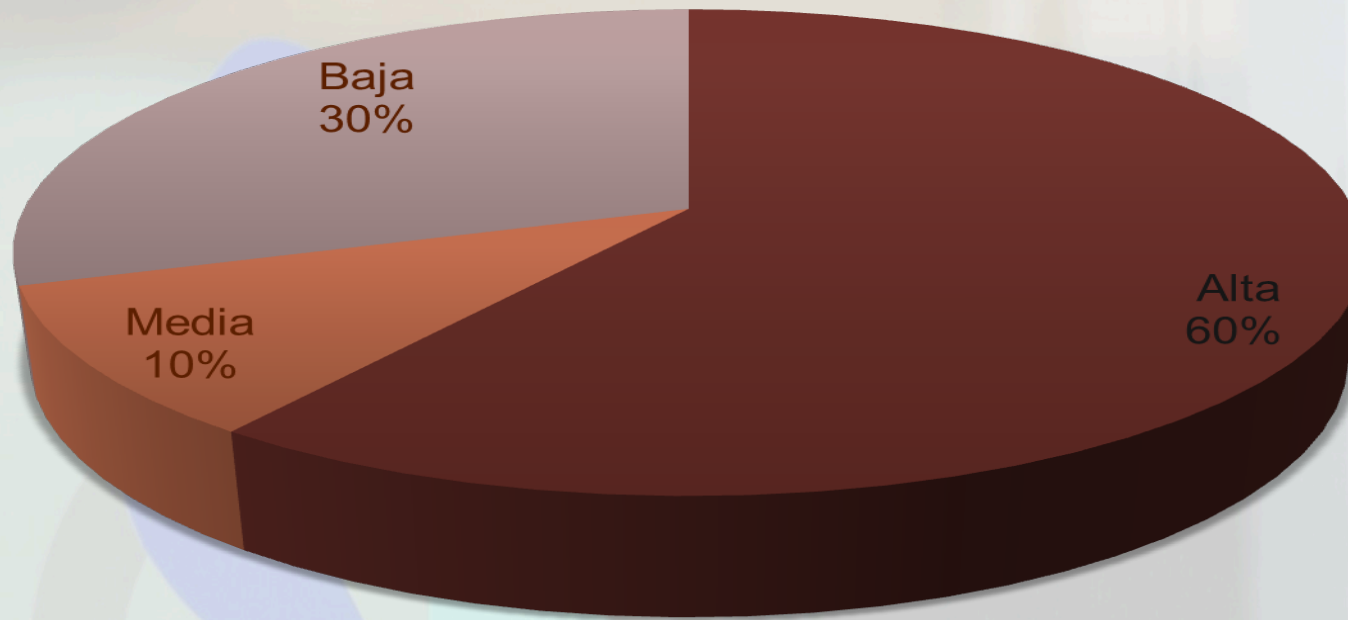
Mètode:

Metodologia qualitativa, concretament entrevistes en profunditat del tipus “història de vida”.

Descripció dels cuidadors principals

	Gènere	Edat	Relació	Situació laboral
1	dona	71	mare	jubilada
2	dona	33	esposa	autònoma
3	dona	66	esposa	jubilada
4	dona	58	esposa	mestressa de casa
5	home	50	pare	treballa compte aliena
6	home	58	germà	atur
7	dona	53	esposa	atur
8	home	53	marit	treballa compte aliena
9	home	61	marit	treballa compte aliena
10	dona	51	mare	atur

Dependència a l'alta

“quan està dormint, vaig a escoltar com respira... És preocupació el que sento.” (mare)

Factors socials i psicosocials adversos, segons els familiars. Preparant la tornada a casa...

- La inseguretats que genera fer front a la nova situació (tornar al domicili) provoca, en ocasions, voler allargar l'estada a l'Hospital. Això pot generar diferències d'opinions entre familiars i professionals.

“Quan estàs a l'hospital és una cosa, quan vens a casa és una altra, i quan surts al carrer, és una altra...” (mare)

“En el seu moment, la Dra. a vegades ha tingut una manera de dir les coses que...Penso que s'ha d'anar amb molta cura perquè et trobes en una situació molt dura.” (pare)

- Hi ha famílies que fan una valoració negativa de l'experiència dels caps de setmana al domicili abans de l'alta.

“Personalment puc dir que a mi no m'ha servit de res... Per a mi era igual de dur, era una muntanya igual...” (esposa)

Factors socials i psicosocials adversos, segons els familiars. Un cop a casa... I

- Repercussions econòmiques, barreres arquitectòniques, burocràcia...

“És que no podia ser... És un pis que no té ascensor... No podem sortir a fer un volt.” (germà)

“És una llàstima que se li estigui donant tanta canya a l'hospital, i que després hagi d'esperar 2 ó 3 mesos per continuar la rehabilitació.” (marit)

- La consciència de les conseqüències reals del DCA es té quan es retorna al domicili. L'organització del dia a dia, es pot convertir en un continu reajustament.

“El dia següent anirà en funció de com estigui ell, de com hagi dormit, de com estigui anímicament. Tú fas una planificació del dia i, de cop, tot torna a canviar, i comences de nou el dia amb altres pautes i altres històries.” (esposa)

“I, encara que li deixi una llista amb 3-4 coses per fer, és igual. Quan arribo a casa la trobo asseguda al sofà, i no ha fet res en tot el matí.” (marit)

Factors socials i psicosocials adversos, segons els familiars. Un cop a casa... II

- Les repercussions són diferents en funció del membre afectat de la família i del cicle vital que està travessant el sistema familiar.

“És que no és el meu marit. El meu marit va morir el dia de l'accident.

O sigui, aquesta persona no és el meu marit, gairebé no queda res d'ell...” (esposa)

“El meu fill va haver de deixar de treballar durant un temps, per poder acompanyar a la seva mare.” (marit)

“Igual l'estic perjudicant en lloc d'ajudar-lo... Igual el problema el tinc jo, no ell. És tot tan complicat!” (mare)

“Perquè jo tinc un handicap més, que és la meva mare. Ma mare té 98 anys i vivia amb la meva germana.” (germà)

“Tornem a ser una família de quatre, quan érem tres i un estava independitzat.” (pare)

Factors socials i psicosocials adversos, segons els familiars. Un cop a casa... III

- El cuidador principal ha d'estar sempre disponible. Sensació de no tenir temps per un mateix, de no tenir vida pròpia. La responsabilitat del dia a dia recau en el cuidador principal.

“Jo he hagut de deixar de treballar perquè jo necessito, millor dit, ell necessita una atenció continuada, i bé, algú ho havia de fer. Per tant, jo no tinc vida pròpia, no tinc temps per a mi...” (esposa)

“És que ell necessita un 100% tots els dies i estic dedicada a ell totalment... Ens vam haver d'organitzar així.” (mare)

- Les visites i els comentaris “d'ànim”. No se senten recolzats ni compresos per altres familiars o amics.

“I a sobre has d'estar allà, fent el paper. I quan comencen: “”Oh, que bé que estàs, que bé que parles!””, com si fos un nen petit. És que els hi donaria un parell d'òsties!” (mare)

“No puc suportar que em diguin que haig d'estar contenta perquè ha millorat. Contenta estava abans de l'accident, quan tots estàvem bé!” (mare)

I ara...

- **S'ha elaborat un protocol de planificació de l'alta conjunt entre Treball Social i PADES-IG (inclou, entre d'altres, un acompanyament més intensiu en les sortides de cap de setmana).**
- **S'han iniciat noves línies d'investigació qualitativa de caràcter prospectiu.**
- **Programa de suport "post-alta", en l'entorn comunitari per millorar l'autonomia, la integració social, el funcionament familiar i la qualitat de vida.**
- **S'han incrementat les sessions grupals dedicades a la cura del cuidador.**

MOLTES GRÀCIES!